

MAF-7460

Seat No. _____

Second Year B. Com. (Non CBCS) Examination

February – 2018

Cost Accounting

(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

- સૂચના : (૧) તમામ જરૂરી ગણતરીઓ જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવવાની રહેશે.
(૨) દરેક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવ્યા છે.

- ૧ એક કોન્ટ્રાક્ટરે ૧લી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૭ના રોજ એક કરાર નં. ૧૨૦ શરૂ કર્યો ૨૦ અને ૩૧મી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૭ના રોજ પૂરો કર્યો. આ કરારને લગતી માહિતી નીચે મુજબ છે :

રૂ.

સીધા ખરીદેલ માલસામાન	૧,૨૦૦
સ્ટોકમાંથી પૂરો પાડેલ માલસામાન	૫૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૨,૨૦૦
કરારને લગતા સીધા ખર્ચ	૩૦૦
આર્કિટેક્ટની ફીના ચૂકવ્યા	૫૦૦
પરોક્ષ ખર્ચનો ફાળો	૮૦૦
યંત્રનો ઘસારો	૨૦૦
સ્ટોર્સમાં પરત કરેલ માલસામાન	૨૪૦
કરાર કિંમત	૮,૦૦૦

ઉપરની માહિતી પરથી કરાર ખાતું તૈયાર કરો.

અથવા

- ૧ એક વસ્તુ બનાવતા તે ત્રણ પ્રક્રિયાઓમાંથી પસાર થાય છે. માર્ચ, ૨૦૧૭ ૨૦ દરમિયાન ૨,૦૦૦ એકમોનું ઉત્પાદન કરવામાં આવ્યું. તેના ઉત્પાદન ખર્ચને લગતા આંકડા નીચે મુજબ છે :

MAF-7460]

1

[Contd...

	પ્રક્રિયા-૧ રૂ.	પ્રક્રિયા-૨ રૂ.	પ્રક્રિયા-૩ રૂ.
માલસામાન	૩,૮૦૦	૧,૨૦૦	૫૦૦
મજૂરી	૨,૦૦૦	૨,૫૦૦	૧,૫૦૦
સીધા ખર્ચા	૮૦૦	૧,૦૦૦	૪૦૦

પરોક્ષ ખર્ચા રૂ. ૧,૨૦૦ થયા અને તે ત્રણેય પ્રક્રિયાઓ વચ્ચે મજૂરીના પ્રમાણમાં ફાળવવાના છે. શરૂઆતનો કે છેવટનો સ્ટોક પ્રક્રિયાઓમાં નથી. ઉપરની વિગતો પરથી પ્રક્રિયાનાં ખાતા તૈયાર કરો.

૨ નીચેની માહિતી વર્ષા લિ.ના ચોપડેથી ૩૧મી માર્ચ, ૨૦૧૭ના રોજ પૂરા થતા વર્ષ માટે આપવામાં આવેલ છે : ૨૦

રૂ.

કાચા માલનો શરૂઆતનો સ્ટોક	૩૩,૦૦૦
કાચા માલનો આખરનો સ્ટોક	૫૪,૦૦૦
કાચા માલની ખરીદી	૧,૨૪,૫૦૦
આવક માલ અંગે વાહન ખર્ચ	૬,૭૫૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૧,૦૮,૦૦૦
પરોક્ષ મજૂરી	૨૧,૦૦૦
પ્રત્યક્ષ ખર્ચ	૨૪,૦૦૦
કારખાના ભાડું	૧૦,૫૦૦
કાર્યાલય ભાડું	૧,૮૦૦
સેલ્સમેનનો પગાર	૩,૬૦૦
પરોક્ષ માલસામગ્રી	૬૦૦
યંત્રો પર ઘસારો	૨,૪૦૦
ફર્નિચર પર ઘસારો	૩૦૦
કાર્યાલય પગાર	૩,૩૦૦
અન્ય ખર્ચ (કારખાનું)	૮,૦૦૦
અન્ય ખર્ચ (કાર્યાલય)	૧,૫૦૦

મેનેજરનું મહેનતાણું (કારખાનાનું રૂ. ૭,૫૦૦,
 કાર્યાલયના રૂ. ૧૦,૫૦૦, વેચાણ વિભાગનું ૯,૦૦૦) ૨૭,૦૦૦
 વેચાણ અંગેના ખર્ચ ૬,૩૦૦
 જાવકમાલનો વાહન ખર્ચ ૧,૮૦૦
 આવક વેરો ૧૮,૦૦૦
 વેચાણ ૩,૯૦,૦૦૦

ઉપર આપેલી માહિતી પરથી પડતરનું પત્રક બનાવો અને શોધો :

- (૧) પ્રાથમિક પડતર
- (૨) કારખાના પડતર
- (૩) ઉત્પાદન પડતર
- (૪) વેચાણ પડતર
- (૫) નફો.

અથવા

- ૨ એક ઉત્પાદન કરનાર કંપનીનું ૩૧મી માર્ચ, ૨૦૧૭ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું ૨૦ નાણાકીય નફા-નુકસાન ખાતું નીચે મુજબ છે :

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
માલસામાન	૫૦,૦૦૦	વેચાણ	૧,૨૪,૦૦૦
આવક માલનું ગાડા ભાડું	૧,૦૦૦	શેર ફેરબદલી ફી	૨૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૩૪,૦૦૦		
કારખાના ખર્ચ	૧૨,૦૦૦		
વહીવટી ખર્ચ	૪,૫૦૦		
વેચાણ વિતરણ ખર્ચ	૬,૫૦૦		
ડિબેન્ચર વ્યાજ	૧,૦૦૦		
ચોખ્ખો નફો	૧૫,૨૦૦		
	૧,૨૪,૨૦૦		૧,૨૪,૨૦૦

પડતરના હિસાબો રૂ. ૧૬,૨૭૦નો ચોખ્ખો નફો બતાવે છે. બંને હિસાબોની વિગતવાર સરખામણી કરતાં નીચે મુજબની માહિતી મળે છે. પડતરના હિસાબોમાં પરોક્ષ ખર્ચા નીચે મુજબ સમાયેલ છે :

કારખાનાના પરોક્ષ ખર્ચા રૂ. ૧૧,૫૦૦, વહિવટી ખર્ચા રૂ. ૪,૫૮૦, વેચાણ વિતરણ ખર્ચા રૂ. ૬,૬૪૦. તમારે બંને હિસાબોનું મેળવણી પત્રક તૈયાર કરવાનું છે. (ઓછી કે વધુ વસૂલાત આગલા વર્ષે લઈ જાય છે.)

૩ A અને B નામનાં બે જુદાં-જુદાં વાહનો અંગે નીચે આપેલી માહિતી પરથી ૨૦ દરેકની માઈલદીઠ પડતર શોધો :

	A (રૂ.)	B (રૂ.)
માઈલ (વાર્ષિક)	૧૫,૦૦૦	૧૬,૦૦૦
વાહન કિંમત	૨૫,૦૦૦	૧૫,૦૦૦
રોડ લાયસન્સ (વાર્ષિક)	૭૫૦	૭૫૦
વીમો (વાર્ષિક)	૭૦૦	૪૦૦
ગેરેજનું ભાડું (વાર્ષિક)	૬૦૦	૫૦૦
સુપરવિઝન અને પગાર (વાર્ષિક)	૧,૨૦૦	૧,૨૦૦
ડ્રાઈવરનો પગાર કલાકદીઠ	૩	૩
લિટરદીઠ પેટ્રોલનો ખર્ચ	૩	૩
લિટરદીઠ માઈલેજ	૨૦ માઈલ	૧૫ માઈલ
માઈલદીઠ સમારકામ અને નિભાવ	૧.૬૫	૨.૦૦
માઈલદીઠ ટાયર ખર્ચ	૦.૮૦	૦.૬૦
વાહનોનું અંદાજે આયુષ્ય	૧,૦૦,૦૦૦	૭૫,૦૦૦
	માઈલ	માઈલ

તમારે વાહનોની કિંમત પર વાર્ષિક ૫% લેખે વ્યાજ ઉધારવાનું છે. વાહન કલાકદીઠ સરેરાશ ૨૦ માઈલ ચાલે છે.

અથવા

- ૩ ઉત્પાદનના કાર્યોમાં રોકાયેલા એકમના ત્રણ જોબ માટેના આંકડા નીચે મુજબ છે : ૨૦

વિગત	જોબ-૧ રૂ.	જોબ-૨ રૂ.	જોબ-૩ રૂ.
સીધો માલસામાન	૬૦૦	૮૦૦	૧,૦૦૦
સીધી મજૂરી	૪૦૦	૬૦૦	૭૦૦
સીધા ખર્ચા	૬૦	૮૦	૧૦૦

પ્રાથમિક પડતરના ૫૦% લેખે કારખાનાના પરોક્ષ ખર્ચા તથા કારખાના પડતરના ૧૦% લેખે ઓફિસના પરોક્ષ ખર્ચા થાય છે. દરેક જોબની કુલ પડતર શોધો.

- ૪ એક કારખાનાના ઉત્પાદન વિભાગમાંથી જૂન, ૨૦૧૭ માટે નીચેની માહિતી પ્રાપ્ત થાય છે : ૨૦

માલસામાનનો વપરાશ ..... રૂ. ૩૬,૦૦૦
 પ્રત્યક્ષ મજૂરી ..... રૂ. ૩૦,૦૦૦
 કામદારના કામના કલાકો ..... ૧૨,૦૦૦ કલાક
 યંત્રના કામકાજના કલાકો ..... ૨૦,૦૦૦ કલાક
 ખાતાને ફાળવેલ શિરોપરી ખર્ચા ..... રૂ. ૨૪,૦૦૦

જુલાઈ, ૨૦૧૭ દરમિયાન આ વિભાગમાંથી એક જોબ માટે કામ કરવામાં આવ્યું હતું. જેની વિગતો નીચે મુજબ છે :

માલસામાનનો વપરાશ ..... રૂ. ૬,૦૦૦
 પ્રત્યક્ષ મજૂરી ..... રૂ. ૪,૯૫૦
 કામદારના કામકાજના કલાકો ..... ૧,૬૫૦ કલાક
 યંત્રના કામકાજના કલાકો ..... ૧,૨૦૦ કલાક

તે જોબને ફાળવવાના પરોક્ષ ખર્ચાની ગણતરી નીચેની પદ્ધતિથી કરો :

- (૧) પ્રત્યક્ષ મજૂરીના ટકાનો દર
- (૨) યાંત્રિક કલાક દર
- (૩) કામદાર કલાક દર

અથવા

૪ નીચે આપેલી માહિતી પરથી કામદારને ચૂકવવાનું સામાન્ય વેતન અને ઓવરટાઈમ વેતનની ગણતરી કરો : ૨૦

દિવસો કામના કલાકો

સોમવાર ૯

મંગળવાર..... ૧૧

બુધવાર ૧૦

ગુરુવાર..... ૯

શુક્રવાર..... ૯

શનિવાર..... ૫

૫૩

સામાન્ય કામના કલાક ..... ૮ કલાક દર દિવસે

સામાન્ય દર ..... રૂ. ૧ દર કલાકે

ઓવર ટાઈમ દર ..... એક વિદસમાં ૯ કલાક સુધી એકવડા દરે અને એક દિવસમાં ૯ કલાકથી વધારાના કલાક માટે બમણાં દરે અથવા અઠવાડિયાના ૪૮ કલાક સુધી એકવડા દરે અને ૪૮થી વધારે કલાક માટે બમણા દરે, બેમાંથી જે કામદારને વધારે લાભદાયક હોય તે.

૫ ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ ચાર) ૨૦

(૧) માલસામાનનું ABC વર્ગીકરણ

(૨) સેવા પડતર પદ્ધતિ

(૩) બિનકાર્ડ

(૪) આદર્શ પડતર પદ્ધતિનાં લક્ષણો

(૫) સ્વયં ભાવવર્ધક કલમ

(૬) મજૂર ફેરબદલી દર

(૭) આર્થિક વરદી જથ્થો

(૮) પડતર એકમ અને પડતર કેન્દ્ર.

ENGLISH VERSION

Instructions :

- (1) All the required calculation should be shown as part of answer.
- (2) Full marks of each question is shown on right hand side.

- 1 The following is the summarised record of one started 20
1st January, 2017 relating to contract No. 120 which was
completed during the year 31st August, 2017 :

Rs.

Materials directly purchased	1,200
Materials supplied from stores.....	500
Direct wages	2,200
Direct expenses	300
Architect fees	500
Overhead charges allocable to contract	800
Depreciation on machinery	200
Materials returned to stores	240
Contract price	8,000

From the above information prepare Contract Account.

OR

- 1 A product passes through three distinct processes to 20
completion. These processes are numbered respectively 1, 2
and 3. During the month of March, 2017 2000 units are
produced. The following information is obtained :

	<i>Process-1</i> <i>Rs.</i>	<i>Process-2</i> <i>Rs.</i>	<i>Process-3</i> <i>Rs.</i>
Materials	3,800	1,200	500
Labour	2,000	2,500	1,500
Direct expense	800	1,000	400

The direct expenses for the period are Rs. 1,200, which are apportioned to the process on the basis of wages. No process stocks existed at the beginning or end of the month, prepare process account.

- 2 The following data are collected from Varsha Limited for the year ending 31st March, 2017 : 20

	<i>Rs.</i>
Opening stock of raw-materials	33,000
Closing stock of raw-materials	54,000
Purchase of raw-materials	1,24,500
Transportation of incoming goods	6,750
Direct labour	1,08,000
Indirect labour	21,000
Direct expenses	24,000
Factory rent	10,500
Office rent	1,800
Salesman's salary	3,600
Indirect material	600
Depreciation on machinery	2,400
Depreciation on furniture	300
Office salary	3,300
Other expenses (factory)	9,000
Other expenses (office)	1,500
Remuneration to Manager (Rs. 7,500 factory, Rs. 10,500 Office, Rs. 9,000 Sales department)	27,000
Sales expenses	6,300
Transportation of outgoing goods	1,800
Income tax	18,000
Sales	3,90,000

From the above data, prepare cost sheet and find out :

- (1) Basic cost
- (2) Factory cost
- (3) Production cost
- (4) Sales cost
- (5) Profit.

OR

- 2** The Financial Profit and Loss Accounts of a Manufacturing Company for the year ended on 31st March, 2017 is as follows : **20**

<i>Particulars</i>	<i>Rs.</i>	<i>Particulars</i>	<i>Rs.</i>
To Materials consumed	50,000	By Sales	1,24,000
To Carriage inwards	1,000	By Share	
To Direct wages	34,000	transfer	
To Works expenses	12,000	fees	200
To Administration expenses	4,500		
To Selling and distribution expenses	6,500		
To Debenture interest	1,000		
To Net profit	15,200		
	1,24,200		1,24,200

The net profit shown by the cost accounts for the year is Rs. 16,270 upon a detailed comparison of the two sets of accounts it is found that the amounts charged in the cost accounts in respect of overhead charged as follows : Works overhead charges Rs. 11,500, Office overhead charges Rs. 4,590, Selling and distribution expenses Rs. 6,640 (Here, assume that under absorption on over absorption hat not been transfered to costing Profit and Loss Account but it balance is carried forward to next year). You are required to reconcile the profits shown by the two sets of accounts.

- 3 From the following data relating to two different vehicles 20
A and B, compute cost per running mile :

	<i>Vehicle - A</i>	<i>Vehicle - B</i>
	<i>Rs.</i>	<i>Rs.</i>
Mileage run (Annual)	15,000	16,000
Cost of vehicle	25,000	15,000
Road licence (Annual)	750	750
Insurance (Annual)	700	400
Garage rent (Annual)	600	500
Supervision and salaries (Annual)	1,200	1,200
Driver's wages per hour	3	3
Cost of fuel per liter	3	3
Miles run per liter	20 miles	15 miles
Repairs and maintenance per mile	1.65	2.00
Tyre allocation per mile	0.80	0.60
Estimated life of vehicles	1,00,000 miles	75,000 miles

Charge interest at 5% per annum on cost of vehicles.
The vehicles run 20 miles per hour on an average.

OR

- 3 The following figures relate to three jobs of a 20
manufacturing business unit :

<i>Particulars</i>	<i>Job-1</i>	<i>Job-2</i>	<i>Job-3</i>
	<i>Rs.</i>	<i>Rs.</i>	<i>Rs.</i>
Direct materials	600	800	1,000
Direct labour	400	600	700
Direct expenses	60	80	100

Works overhead is recovered at 50% on prime cost and
office overhead is recovered at 10% on works cost. Find out
the total cost of each job.

- 4 The following information relate to the activity of a production department of a factory for the month of June, 2017 : 20

Materials used ..... Rs. 36,000
 Direct wages ..... Rs. 30,000
 Labour hours worked ..... hours 12,000
 Hours of machine operation ..... hours 20,000
 Overhead chargeable to the department .... Rs. 24,000

On one direct carried out by the department of a during the month of July, 2017 the relevant data were :

Material used ..... Rs. 6,000
 Direct wages ..... Rs. 4,950
 Labour hours worked ..... hours 1,650
 Machine hours ..... hours 1,200

Calculate the overhead chargeable to the job by the following three methods :

- (1) On the basis of direct wages
- (2) On the basis of machine hours involved
- (3) On the basis of labour hours worked.

OR

- 4 Calculate the normal and overtime wages payable to a workman from the following data : 20

<i>Days</i>	<i>Hours worked</i>
Monday	9
Tuesday	11
Wednesday	10
Thursday	9
Friday	9
Saturday	5
	<u>53</u>

Normal working hours .. 8 hours per day

Normal rate ..... Rs. 1 per hour

Over time rate ..... Upto 9 hours in a day at single rate and over a hours in a day at double rate. **OR** upto 48 hours in a week at single rate and over 48 hours at double rate, whichever is more beneficial to the workmen.

5 Write short notes : (any four)

20

- (1) ABC Classification of material
  - (2) Operating costing
  - (3) Bin card
  - (4) Characteristics and ideal costing system
  - (5) Escalation clause
  - (6) Labour turnover rate
  - (7) Economic ordering quantity
  - (8) Cost unit and cost centre.
-